

أركان الصلاة واجبات الصلاة وسنتها

So Manga Rokon o Sambayang, so Manga Wajib Iyan, go so Manga Sonat Iyan

(al Khutbah 51)

Ki: Alim, Hassanor M. Alapa al Murshid al Am al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا, وَأَشْهَدُ أَلاَّ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ مَ ضَلَّ وَاللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَسَلِّمْ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنِ اهْتَدَى بِهَدْيِهِ إِلَى وَبَارِكُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنِ اهْتَدَى بِهَدْيِهِ إِلَى يَوْمُ الدِّين ... وَبَعْدُ:

فَيَاعِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ: قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فِإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلاَ جَوْف عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ (البقرة ٣١)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahbihi wa manihtadā bihad'yihi ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qulnah bitū minhā jamīan fa'immā ya'tiyannakum minnī hudan faman tabi'a hudāya falā khawfun alayhim wa lā hum yahzanūn (al Baqarah 31).

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh (سُبُحَانُهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salinggogopa iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allah:

Hay Muslim: Mataan a so sambayang na simba a lbi a mala', a makararankom sa manga katharo' a go manga galbk a piakanggolalan o kitab a ron matataragombalay so ropaan iyan a tarotop, a skaniyan ko kaphagosaya' on o manga ulama na: Manga katharo' a go manga galbk a mattndo' a iphlka on so Takbīr (Allāhu Akbar) na iphlkhb on so kazalam (Salām).

Sa giyanka'i a manga katharo' a go manga galbk na tlo a manga bagi'an iyan a siran so **manga rokon**, a go so **manga wajib**, a go so **manga sonat**.

So manga rokon na igira adn a minibagak on a shay'i sa pithibaba' na khabatal iyan so sambayang, mlagid o so kinibagakn on na pithibaba' antaa ka kalipat, odi' na aya miabatal na so rakaat a ron minibagak ankoto a rokon, sa phakatindg so phakatondog on ko darpa' iyan, sa datar o kaphakaoma o osayan iyan.

So manga wajib na igira adn a minibagak on sa pithibaba' na miabatal so sambayang, na amay ka so kinibagakn on na kalipat, na da mabatal, sa khaompiyaan skaniyan o kasojud sa sahuw (kasojud sabap ko kiapakalipat).

So manga sonat na di khabatal so sambayang ko kibagak o sasoko ron ko kathibabaa on a go so kalipati ron, ogaid na khakorangan so lanka' o sambayang misabap roo.

So Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) na mizambayang sa sambayang a tarotop ko langowan a manga rokon iyan a go so manga wajib iyan a go so manga sonat iyan,

1. SO BAGI' A PAGANAY: SO MANGA ROKON O SAMBAYANG NA SAPOLO A GO PAT:

Rokon a Paganay: So Katindg ko kapzambayang sa paralo:

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: ...Go pakatindga niyo (so sambayang) sa pphananankopan kano a maonotn (al Baqarah 238). Go so hadith o Imrān a: Zambayang ka a tomitindg, na amay ka da nka magaga, na zambayang ka a moontod, na amay ka da nka magaga na zambayang ka a miiga a tomatakilid.

Miakanggonana'o so ayat a go so hadith sa kawawajib o katindg ko sambayang a paralo ko kakhagagaa on.

Na amay ka da niyan magaga so katindg sabap sa sakit, na zambayang ko dianka' a mambbtad iyan: Moontod odi' na tomatakilid, aya ibarat o pkhasakit na so pkhalk a go so talandiyang, a go so taw a pangindaw niyan so kaontod odi' na kaiga' sabap ko kapphamolongi ron ko sakit iyan a maphangni niyan so kapakaiiga' iyan, go datar oto so taw a di phakatindg sabap ko kababa o atp a katatago'an on a di ron phakaliyo, go khabgan sa sndod so taw a di phakatindg ko kapzambayang iyan ko talikhodan o Imām a rātib (so tindo' a imām ko masjid) a di phakagaga gomanat, amay ka zambayang skaniyan a moontod, na makapzambayang so ma'mum iyan a khioontod siran mambo' sa onot ko imām iran, sabap sa gowani a masakit so Nabī (عَلَمُ اللهُ عَلَيْهُ) na mizambayang a moontod na siogo' iyan so manga taw ko talikhodan iyan a kazambayang siran a moontod siran a datar iyan (piagayonan o dowa a Imām a hadith o Anas).

So sambayang a sonat na khapakay ron a kazambayang iyan a tomitindg a go moontod, sa da mawajib so kaganat on, sabap ko kiatankd iyan ko Nabī (وَسَلَّم a miaadn a giizambayang a adn oto a moontod sa da' a sndod iyan.

So Rokon a Ika Dowa: So Katakbir ko Poonan Iyan:

Sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) a: Oriyan iyan na adap ka sa qiblat a go takbir ka (piagayonan o dowa a Imām a hadith o Abu Hurayrah). Go so katharo' iyan a: Aya kazold ko sambayang na so katakbir (piakambowat o Muslim a hadith o A'ishah).

Go da' a minitogalin a phoon on a ba skaniyan mizambayang a da takbir, aya titayan iyan na so katharo'a niyan ko: *Allāhu Akbar*, sa di khasanaan so salakaw ron a lapiyat, ka giyanan i miakambowat a phoon ko Nabī (صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم).

So Rokon a Ika Tlo: So Kabatiyaa ko al Fātihah:

Sabap ko hadith a: Da' a sambayang i taw a da niyan mabatiya so al Fātihah (ko sambayang iyan)(piagayonan o dowa a Imām a hadith o Ubādah bin as Sāmit).

Go so kabatiyaa on na rokon ko oman i rakaat o sambayang, go miatankd a phoon ko Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) a pmbatiyaan iyan ko langowan a rakaat, go gowani a pangnda'on iyan so taw a di mapiya i kazambayang o adnamanaya i kapzambayang iyan, na inisogo' iyan on so kabatiyaa ko al Fātihah (piagayonan o dowa a Imām a hadith o Abū Hurayrah).

Ino ba skaniyan wajib ko langowan a giizambayang, antaa ka ba khatndo' so kawawajib iyan a sii bo' ko Imām a go so munfarid (sakataw a giizambayang)? Giyanan na kiazopakan o manga ulama, na aya mada'it on na so ma'mum na phakabatiya sa al Fātihah sii ko manga sambayang a di ron matanog so batiya' o imām, a go sii ko kaggn'k o Imām ko manga sambayang a matanog on so batiya'.

So Rokon a Ika Pat: So Karoko' ko oman i Rakaat:

Sabap ko katharo' o Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Hay so miamaratiaya roko' kano a go sojud kano (al Hajj 77), go sabnar a miatankd so karoko' ko Sunnah o Rasūlullāh (وَسَلَّم , sa skaniyan na wajib sa minggolalan ko kitab a go so kiaopakati ron (ijmā').

Skaniyan a karoko' ko basa na so: Kadozong, sa aya karoko' a khatarima' ko tomitindg na skaniyan so kadozong iyan sa taman sa isampay a palad a lima niyan sa lb iyan, amay ka lmbak i kiaadn a di tanto a matas i lima odi' na mababa', na aya dianka' o karoko' ko taw a giizambayang a moontod na so kapantaga a paras iyan ko talikhodan o lb iyan sii ko lopa'.

So Rokon a Ika Lima a go Ika Nm: So Kambangon ko kiaroko' a go so kambatang iyan a tomitindg:

Sabap sa so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) na lialayon iyan so gii niyan roo kanggalbka, go pitharo' iyan a: Zambayang kano sa datar o kiailaya niyo rakn a gii ako zambayang.

So Rokon a Ika Pito: So Kasojud:

Skaniyan so kibtadn ko bn'ng sii ko lopa' (darpa' a maddmpas) sa khaadn sii ko manga anggawta' a pito sii ko oman i rakaat sa makadowa, sabap ko katharo' o Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Go sojud kano (al Hajj 77). Go so manga hadith a miakambowat ko kinisogoon on o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) a go so kianggalbka niyan on, a go so katharo' iyan a: Zambayang kano sa datar o kiailaya niyo rakn a gii ako zambayang.

So manga anggawta' a pito na skaniyan so: Bn'ng, ngirong, mbala' a palad a lima, mbala' a lb, so manga poro' o dowa a palo, sa paliyogat a palaya makatana anka'i a manga anggawta' ko darpa' a psojudan ko kakhaparo niyan. So kasojud na lbi a mala' a rokon o sambayang, go: Aya lbi a marani a kakhaadn o oripn ko Kadnan iyan na so kasosojud iyan (piakambowat o Muslim a hadith o Abu Hurayrah), na aya lbi a btad na so btad a khaadn on so oripn a marani ko Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى), a skaniyan so kasojud.

So Rokon a Ika Walo: So Kambangon ko kiasojud a go so kaontod ko pagltan o dowa a sojud:

Sabap ko katharo' o A'ishah a miasoat so Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى) sii rkaniyan a: Miaadn so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) a igira iniporo' iyan a olo niyan ko kiasojud na di sojud sa taman sa di makambatang a moontod (pianothol i Muslim).

So Rokon a Ika Siyaw: So Kathakna' sii ko oman i manga piil a miaaloy:

A skaniyan so karn'k apiya di mathay, ka miakatoro' so kitab a go so Sunnah sii ko mataan a so taw a di mrn'k ko sambayang iyan na di khaadn i ba giizambayang, sa zogoon sa kakasoya niyan on.

So Rokon a Ika Sapolo a go so ika sapolo' a go Isa: So Kathahayyat sa kaposan a go so kaontod on:

A skaniyan so kathontola niyan ko tahayyat a paganay, oriyan iyan na itondog iyan on so tahayyat a ika dowa, ka da dn oto bagakn o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم), a go so katharo' iyan a: Zambayang kano sa datar o kiailaya niyo rakn a gii ako zambayang. Go pitharo' o Ibn Mas'ūd a miasoat so Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى) sii rkaniyan a: Miaadn kami a gii ami tharo'on ko da pn kaparalowa ko kathahayyat.... " na so katharo' iyan a: " Ko onaan o da pn kaparalowa ko kathayyat" na karina sa kiaparalowa on.

So Rokon a Ika Sapolo' a go Dowa; So Kasalawati ko Nabī (صلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) ko Tahayyat a kaposan:

A Giyoto so katharo'a niyan ko: *Allāhumma salli alā Mohammad,* اللهم صل على محمد na so miasobra roo na skaniyan na sonat.

So Rokon a Ika Sapolo' a go Tlo: So Kaatora ko manga Rokon sa Makathondotondog:

Ka kagiya so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) na pizambayangan iyan sa maaator, a go pitharo' iyan a: Zambayang kano sa datar o kiailaya niyo rakn a gii ako zambayang. A go so kiapangndaowa niyan ko taw a di mata'o zambayang na inipangnda'o niyan on sa maaator dn.

So Rokon a Ika Sapolo a go Pat: So Kazalam:

Sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم) a: Aya kaposan iyan (so sambayang) na so kazalam (piakambowat i Muslim).

Hay Pababatiya' a Sasakawn:

Amay ka kiatokawan iyan so rokon a minibagak iyan ko oriyan o kiapakazalam iyan na: Amay ka kathayyat a kaposan odi' na salām, na talingomaan iyan, a go phakasojud sa sahuw, a go makapzalam, na amay ka so salakaw kiran a dowa i minibagak ka datar o karoko' a go kasojud na phakatalingoma sa rakaat a bago a tarotop a sambi' o rakaat a ron iyan minibagak so rokon, a go phakasojud sa sahuw, amay ka da mathay so kiagintas iyan, amay pman ka miathay a go miabatal so abdas iyan, na khakasoy niyan so sambayang sa tarotop.

Sayana' a mala' anka'i sambayang a go so mararankom iyan a pd sa manga katharo' a go manga galbk a manga ala'.

Pangnin tano a ayonan tano o Allāh (سُبُحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko kitindgn on a go so kasiyapa on.

SO BAGI A IKA DOWA: SO MANGA WAJIB KO SAMBAYANG:

Skaniyan na walo btad:

Paganay ron: So langowan o manga Takbīr ko manga piil o sambayang - liyo ron sa Takbīr ko kazold ko sambayang (takbirat al ihrām تكبيرة الإحرام) ka skaniyan na rokon, na so langowan o manga takbir ko kapthogalin ko isa a fiil na pd ko wajib kna' o ba rokon.

Ika Dowa: So katharo'a ko *Samiallahu liman hamidahu*, سمع الله لمن حمده sa giyoto na wajib sii ko imām a go so taw a giizambayang a tarambisa, na so pman so giizambayang a adn a imām iyan na di niyan oto maptharo'.

اله Tlo: So Katharo'a ko : *Rabbanā wa laka al hamd*, ربنا ولك الحمد sii ko imām a go so pagiimaman (ma'mūm) a go so munfarid (tinanggisa) sabap ko hadith o Nabī (صَلَّى اللهُ) a: Igira pitharo' o Imām a: *Samiallahu liman hamidahu*, na tharo'a niyo so: *Rabbana wa laka al hamd* (piagayonan o dowa a Imām a hadith o Anas).

Ika Pat: So katharo'a ko *Subhana rabbial adhim* سبحان ربي العظيم sii ko karoroko sa makaisa, a go sonat so kaomani ron sa taman sa makatlo.

Ika Lima: So Katharo' a ko: *Subhana rabbial a'la*, سبحان ربي الأعلى sii ko kasojud, sa makaisa, sa khasonat a kabaloy niyan a makatlo.

Ika Nm: So katharo'a ko: *Rabbig fir li,* ربي اغفر لي ko pagltan o dowa a sojud sa makaisa sa khasonat a kabaloy iyan a makatlo.

Ika Pito: So kathahayyat a paganay a skaniyan so katharo'a ko: "At aahiyyatu lillāhi wa as salawātu wa at tayyibātu as salāmu alayka ayyuhan Nabiyyu wa rahmatullāhi wa barakātoho, as salāmu alayna wa alā ibādillāhis sālihīn, ash'hadu an lā ilāha illallāhu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluhu", "التحيات شهوات والطيبات والطيبات إلى الله الله الله الله إلا الله والسلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته, السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين, أشهد أن لا إله إلا الله, وأشهد أن محمدا عبده ورسوله " a go so makadadatar roo a pd ko miakambowat on.

Ika Walo: So kaontod ko kapthahayyat a paganay, sabap ko kianggolawlaa on o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم), a go so kialalayona niyan on, a rakhs o kiatharo'a niyan sa: Zambayang kano sa datar o kiailaya niyo rakn a gii ako zambayang".

Na sa taw a adn a ibagak iyan a pd sanka'i a manga wajib a katharo' a go galbk sa pithibaba' iyan na miabatal so sambayang iyan, ka kagiya gii niyan nggitagitaan, na sa taw a minibagak iyan sabap sa kialipat odi' na di niyan katawan, na phakasojud skaniyan sa sahuw, ka kagiya miakabagak sa wajib a di khapakay so kibagakn on, sa khaamplan skaniyan o kasojud sa sahuw.

3. SO BAGI A IKA TLO: SO MANGA SONAT KO SAMBAYANG:

Aya bagi' a ika tlo ko manga galbk a go katharo' ko sambayang a da maaloy ko dowa a bagian a miaona, na skaniyan so sonat a di khabatal so sambayang ko kibagakn on.

So manga sonat ko sambayang na dowa soson:

Soson a paganay: Manga sonat a katharo' a skaniyan na madakl pd on so: Istiftāh (so kadnowaa ko da pn kabatiyaa ko al Fātihah), a go so kalindong ko Allāh (وتَعَالَى) (kapagodobillāh) a go so kambismillāh, a go so katharo'a ko Ammīn, a go so kabatiya sa ayat ko oriyan o al Fātihah, a pd ko mialbod ko Qur'ān, sii ko: Sambayang a zobo, Jumu'ah, sii ko sambayang ko boka, sii ko sambayang a garahana, a go so dowa a rakaat a paganay ko magrib, ishā, lohor, a go asar.

Go pd ko sonat a katharo' so: Katharo'a ko Mil'us sama'i wa mil'ul ardhi, wa mil'u ma shi'ta min shay'in ba'du, ملء الأرض وملء ما شئت من شيء بعد ko oriyan o katharo'a niyan ko: Rabbanā wa laka al hamdu, a go so mialawan ko miakaisa sii ko katasbih ko karoko' a go so kasojud, a go so miasobra ko katharo' a ko: Rabbig fir lī, ko pagltan o dowa a sojud a go so katharo'a ko: Allahumma Inni A'udu bika min adabi jahannama, wa min adabil qabri, wa min fitnatil mahyā wal mamāti, wa min fitnatil masīh ad dajjāl, , اللهم إني أعوذ بك من عذاب جهنم, ومن عذاب القبر, ومن فتنة المحيا والممات, a go so mialawan roo a pd sa manga dowaa sii ko kathahayyat a kaposan, na palaya dn oto sonat ko sambayang.

Soson a Ika Dowa: So manga sonat a kanggalbk ka datar o kiporoon ko mbala' a lima ko kathakbir sa ihrām, a go sii ko kaproko' a go sii ko kapmbangon ko kiaroko' a go so kibtadn ko lima a kawanan ko lima a diwang, sa ibtad ko rarb odi' na sii ko kababaan o posd ko katitindg, a go so kaphagilay ko darpa' a psojudan, a go so

kibtadn ko lima sii ko lb ko masa a kaproko', a go so kapliaka ko tiyan sa di mizko ko bobon a go so dowa a bobon sa di mizkho ko pamosoan sii ko kasojud, a go so kapakambatanga ko likod ko karoroko' a go so kapakambatanga ko olo a di idodonga' a go di babangonn, a go so kapakatanaa ko ngirong a go so bn'ng a go so manga anggawta' a salakaw sii ko pzojudan.

Go so salakaw roo a pd ko manga sonat a katharo' a go galbk a so miazalisay sii ko manga kitab a fiqhi.

Sa giyanka'i a manga sonat na kna' o ba patoray so kitalingomaan on ko sambayang, ogaid na so kanggolawlaa on na phakaoman ko balas, na sa ibagak iyan odi' na so sabagi' on na da' a marata' on, sa aya btad iyan na datar dn o btad o langowan a sonat.

Phoon sii na da' a khailay tano a phakasogo' ko nganin a giinggolawlaan o manga kangodaan imanto ko kapphakasobraa ko kapphakargna ko manga sonat sii ko sambayang, sa taman sa miakatonay kiran oto sii ko kapzobra'i ko gii ron kinggolalann sa bontal a di kalalayaman, ka datar o kalilingi'a iran sa olo iran ko katitindg a datar o ba siran makaroroko', a go so kapthimo'a iran sa lima iran sii sa marani sa bakrng iran a sambi' o kibtadn on sa rarb odi' na sii ko kababaan o posd, sa datar o kiapakambowat on o sunnah, a go so kapphakasobraa iran ko kabtad sa alang (sutrah سَرَة) ko hadapan iran amay ka pzambayang siran, sa pkhaadn so pd kiran a phagawa' ko saaf sa pantag sa kapzonat iyan, sa pzong ko isa a darpa' sa phloba' on sa alang iyan (sutrah سَرَة).

Go datar oto so pzowaan iran a pmbtrn iran a olo iran sa onaan a go so ski ran sii sa talikhodan ko kapsojud iran sa taman sa mabaloy a datar siran o balitok a pana' odi' na makasasayan sa marani ko miiga' a mbbtr, go datar oto so kapkhiang ko mbala' a ski ko masa a katitindg ka an kasimpiti so mipagoobay niyan a giya'i na manga sipat a di kalalayaman a phakatonay kiran ko kapakasobra ko kasimba a ipkhagowad.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.